

τοῖς ἐχθροῖς ἀνήμερον γενέσθαι καὶ ἀπάνθρωπον βοῦλονται. Ταῦτα τοίνυν ὁ δεσπότης προαναστέλλων παρεγγυᾷ μὲν μὴ βαττολογεῖν διδάσκει δὲ τίνα χρὴ λέγειν ἐν τῇ προσευχῇ, καὶ ἐν ὀλίγοις ῥήμασι πᾶσαν ἀρετὴν ἐκ-
παιδεύει. Οὐ μόνον γὰρ εὐχῆς ἐστὶ διδασκαλία ἐκεῖνα τὰ ῥήματα, ἀλλὰ καὶ βίου τελείου παιδαγωγία.

Τίνα δὲ ἐστὶ ταῦτα, καὶ τίς ἡ τούτων ἔννοια, μετὰ πολλῆς ἀκριβοῦς ἐξετάσωμεν, καὶ ὡς θεῖους νόμους ἀσφαλῶς τηρήσωμεν. « Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ». Ὡ πόση τῆς φιλανθρωπίας ἡ ὑπερβολή! Ὡ πόση τῆς φιλο-
τιμίας ἡ ὑπεροχή! Ποῖος ἀρκέσει λόγος πρὸς εὐχαριστίαν τοῦ τοσαῦτα πη-
γάζοντος⁴⁰ ἡμῖν ἀγαθὰ; Σκόπησον, ἀγαπητὲ, τῆς σῆς καὶ ἐμῆς φύσεως τὴν
εὐτέλειαν, ἐρεύνησον τὴν συγγένειαν⁴¹, τὴν γῆν, τὸν χοῦν, τὸν πηλὸν, τὴν
πλίνθον, τὴν σποδὸν· ἀπὸ γὰρ τῆς γῆς διαπλασθέντες, πάλιν εἰς τὴν γῆν
μετὰ τὸ τέλος ἀναλύομεν⁴². Ταῦτα οὖν ἐννοήσας, ἐκπλάγηθι τὸν ἀνεξι-
χνίαστον πλοῦτον τῆς πολλῆς περὶ ἡμᾶς τοῦ θεοῦ ἀγαθότητος, ὅτι πατέρα
καλεῖν προσετάχθης αὐτὸν, ὁ γήινος τὸν οὐράνιον, ὁ θνητὸς τὸν ἀθάνατον,
ὁ φθαρτὸς τὸν ἀφθαρτον, ὁ πρόσκαιρος τὸν αἰώνιον, ὁ χθὲς καὶ πρῶτον
πηλὸς, τὸν ὄντα πρὸ τῶν αἰώνων θεόν. Ἀλλ' οὐ μάτην ἐδιδάχθης ταύτην
ἀφιέναι τὴν φωνήν, ἀλλ' ἵνα τὴν ὑπὸ τῆς γλώττης σου προφερομένην τοῦ
πατρὸς ὀνομασίαν αἰδούμενος, μιμῇ αὐτοῦ τὴν ἀγαθότητα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ⁴³
φησι· « Γίνεσθε ὅμοιοι τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ
» ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους ».
Οὐ δύναται γὰρ πατέρα καλεῖν τὸν φιλόανθρωπον θεὸν ὁ τὴν γνώμην ἔχων
θηριῶδη καὶ ἀπάνθρωπον· οὐδὲ γὰρ σώζει⁴⁴ τοὺς χαρακτηῖρας τῆς ἐν τῷ ἐπου-
ρανίῳ πατρὶ ἀγαθότητος, ἀλλ' εἰς τὸ θηριῶδες εἶδος ἑαυτὸν μετεμόρφωσε,
καὶ τῆς θεϊκῆς εὐγενείας ἐξέπεσε, κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Δαβὶδ εἰρημένον⁴⁵.
« Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν αὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοή-
» τοις, καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς ». Ὅταν γάρ τις κυριεῖ μὲν ὡς ταῦρος, λακτιζῇ
δὲ ὡς ὄνος, μνησικακῇ δὲ ὡς κάμηλος, καὶ γαστριμαργῇ μὲν ὡς ἄρκτος,
ἀρπάξῃ δὲ ὡς λύκος, πλήττῃ δὲ ὡς σκορπίος, ὑπουλὸς δὲ ἢ ὡς ἀλώπηξ,
χρεμετίζῃ δὲ ἐπὶ γυναῖξιν ὡς ἵππος θηλυμανῆς, πῶς δύναται ὁ τοιοῦτος
τὴν νύφ' ἀρέπουσαν ἀναπέμψαι φωνήν, καὶ πατέρα ἑαυτοῦ καλεῖν τὸν θεόν;
Τί οὖν ὀνομάζεσθαι χρὴ τὸν τοιοῦτον; θηρίον; ἀλλὰ τὰ θηρία ἐνὶ τούτων
τῶν ἐλαττωμάτων κατέχεται· αὐτὸς δὲ πάντα συναγαγὼν ἐν ἑαυτῷ, καὶ
τῆς ἐκείνων ἀλογίας γέγονεν ἀλογώτερος. Κεῖ τί λέγω θηρίον; θηρίον
παντὸς χαλεπώτερός ἐστιν ὁ τοιοῦτος. Ἐκεῖνα μὲν γάρ, καὶ τοὶ κατὰ φύσιν
ἄγρια ὄντα, ἀνθρωπίνης ἀπολαύσαντα τέχνης, ἡμερὰ πολλάκις γίνονται·
οὗτος δὲ, ἄνθρωπος ὢν, καὶ τὴν ἐκείνου ἀγριότητα τὴν κατὰ φύσιν εἰς τὴν
ἡμερότητα μεταβάλλων τὴν παρὰ φύσιν, ποῖαν ἔξει ἀπολογίαν, τὴν ἑαυτοῦ
πράγματα τὴν κατὰ φύσιν, εἰς ἀγριότητα ἐξάγων τὴν παρὰ φύσιν, καὶ τὸ

40) Ἐνεργ. Χρηγοῦντος.

41) Μὲ ποῖα πράγματα ἔχεις συγγένειαν, μὲ τὸν χοῦν κτλ.

42) Ἀντὶ Ἀναλύομεθα (ὡς καὶ ἐν τῇ συνηθείᾳ).

43) Ματθ. Ε', 45.

44) Διατηρεῖ,

45) Ψαλμ. ΜΗ', 29.